**C U R T E A  D E  A P E L  N O R D**

Dosarul nr.21rji-172/25 Judecătoria Orhei, sediul Central
Nr. PIGD 1-24073782-03-21rji-03022025 Judecător: Veaceslav Caragia

**D E C I Z I E**
**În numele Legii**

05 iunie 2025 municipiul Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord
În completul compus din:
Preşedintele ședinței, judecător Ghenadie Liulca
Judecători Ludmila Iarmaliuc, Aurelia Andronache

a judecat a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul condamnatului Furtuna Constantin declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 23 decembrie 2024, prin care a fost admisă parțial plângerea **condamnatului Furtuna Constantin** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Ținând cont de argumentele invocate în cererea de recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

**C O N S T A T Ă :**

La 23 august 2024, în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare, conform competenţei, plângerea condamnatului Furtuna Constantin *****, împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

În şedinţa de judecată, condamnatul Furtuna Constantin *****, participând prin intermediul videoconferinţei, a susţinut cerinţele din plângere,

invocând că, în timpul ispăşirii pedepsei cu închisoare în Penitenciarul nr.11 Bălţi şi Penitenciarul nr.18 Brăneşti, s-a deţinut în condiţii inumane. A menţionat că, celulele erau supraaglomerate, în celule erau condiţii igienice şi sanitare rele.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 23 decembrie 2024 s-a admis parţial plângerea condamnatului *Furtuna Constantin*, împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare, Penitenciarul nr.11 Bălţi şi Penitenciarul nr.18 Brăneşti, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Furtuna Constantin a fost deţinut în Penitenciarul nr.11 Bălţi pentru perioada de la 21 martie 2022 până la 06 martie 2023, de la 20 martie 2023 până la 17 iulie 2023, de la 07 august 2023 până la 16 octombrie 2023 şi de la 06 noiembrie 2023 până la 05 februarie 2024, şi în Penitenciarul nr.18 Brăneşti perioada de la 05 februarie 2024 până la data raportului – 15 noiembrie 2024, pe o perioadă totală de 914 (nouă sute paisprezece) zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condiţiile art. $473^4$ alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Furtuna Constantin *****, cu 91 (nouăzeci şi una) zile, pentru perioada de 910 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr.11 Bălţi şi Penitenciarul nr.18 Brăneşti, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privinţa perioadei rămase de 4 (patru) zile, calculate în condiţiile art. $473^4$ alin.(4) din Codul de procedură penală, care nu au putut fi reduse, instanţa de judecată consideră necesar de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

În rest, plângerea condamnatului Furtuna Constantin *****, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Dezacordul cu încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 23 decembrie 2024 și-a expus condamnatul Furtuna Constantin invocând faptul că

Începând cu data de 17 martie 2022 și până la data de 05 august 2022 s-a deținut în arest preventiv în Penitenciarul nr. 11 Bălți, perioadă în care i s-au încălcat drepturile grarantate de art. 3 CEDO.

A menționat că potrivit raportului privind vizita preventivă efectuată la

penitenciarul nr.11 Bălți din 31 octombrie 2017 au fost constatate un șir de încălcări a condițiilor de detenție.

În susținerea poziției sale s-a referit la prevederile art. 385 alin. (5) Cod procedură penală conform cărui: (5) În cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv și la prevederile art. $473^4$ Cod procedură penală conform căror:(4 În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. $473^2$alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ; (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. $473^2$alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente, norm expuse în redacția până la modificările intervenite la acest articol prin legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală şi a Codului contravenţional) nr. 245 din 31 iulie 2023 (în vigoare 22 august 2023).

A menționat în cererea de recurs că deține gradul II de dizabilitate pe viață fiind fără un picior, are un copil minor la întreținere și de când a fost reținut i-au fost încălcate un șir de drepturi prin ignorarea art. 3 CEDO deținându-se în Penitenciarul nr. 11 Bălți cu încălcarea standardului de suprafață locuibilă, celula fiind supraaglomerată astfel pe o suprafață de 13,91$m^2$ aflându-se 6 persoane, pereții celulei fiind mucegăiți, umezi, era foarte frig, atât la toaleta cât și baia nu era amenajată necesităților sale, de nenumărate ori a căzut jos. La fel a menționat că s-a aflat și înăntr-o altă celulă unde pe o suprafață de 22,11$m^2$ se aflau 8 persoane. A specificat că la examinarea plângerii sale de Judecătoria Orhei, aceasta nu a ținut cont de argumentele sale și anume ce ține de gradul de dizabilitate pe care îl deține.

Și-a expus dezacordul cu faptul, că s-a ignorat perioada detenției sale în

arest preventiv din 17 martie 2022 până la 05 august 2022.

La fel a menționat că din momentul deținerii sale în penitenciarul nr. 18 Brănești condițiile precare de detenție nu au fost schimbate sau îmbunătățite, dimpotrivă înrăutățindu-se mai mult fiind țobolați și insecte parazitare, aflându-se la dietă alimentară aceasta nu se respectă și deci nu primește produsele alimentare necesare.

Conform prevederilor art.447 alin.(1,2) Cod de procedură penală, (1) Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

În respectarea prevederilor sus menționate, Colegiul penal a comunicat părților despre dreptul de a depune o referință.

Referință, până la data examinării cauzei, nu a parvenit.

Verificând argumentele cererii de recurs în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia că, recursul urmează a fi respins ca nefondat, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: ...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat.

În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Potrivit art.469 alin.(1) pct.$17^1$) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Potrivit art.$473^2$ alin.(3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit art.$473^2$ alin. (5) Cod de procedură penală, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatuluise depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de

la data când nu mai sânt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

Potrivit art.$473^3$ alin.(2) Cod de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituţiei penitenciare.

Potrivit art.$473^4$ alin.(4), (5) Cod de procedură penală, (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.$473^2$ alin.(3) instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.(5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.$473^2$ alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Colegiul penal conchide că instanța de fond la examinarea plângerii înaintate de condamnatul Furtuna Constantin împotriva administrației instituțiilor penitenciare privind condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, a respectat normele procesuale, a verificat complet şi în mod obiectiv circumstanțele cauzei şi în legătură cu cele stabilite just şi întemeiat a ajuns la concluzia privind admiterea parțială a plângerii condamnatului Furtuna Constantin, temei de casare a încheierii instanței de fond și admitere a recursului condamnatului în aspectul solicitărilor înaintate nefiind stabilit.

În aceiași ordine de idei, instanța de recurs stabilește că recursul condamnatului Furtuna Constantin declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 23 decembrie 2024, este nefondat și pasibil respingerii.

Potrivit raportului nr.2/4938 din 15 noiembrie 2024, prezentat de administraţia instituţiei penitenciare nr. 18 Brăneşti, în privinţa condamnatului

Furtuna Constantin, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 17 martie 2022, iar sfârşitul executării pedepsei la 13 mai 2026.

Perioada detenţiei în instituţiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălți: 21 martie 2022-06 martie 2023, 20 martie 2023-17 iulie 2023, 07 august 2023-16 octombrie 2023, 06 noiembrie 2023-05 februarie 2024; în Penitenciarul nr. 16 Pruncul: 06 martie 2023-20 martie 2023, 17 iulie 2023-07 august 2023, 16 octombrie 2023-06 noiembrie 2023; Penitenciarul nr. 18 Brănești: 05 februarie 2024-prezent.

Referitor la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr.18 Brăneşti și nr. 11 Bălți, Colegiul penal relevă corectitudinea soluției adoptate de instanța de fond în sensul în care la motivarea acesteia s-a referit la Hotărârea Guvernului nr.583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, în care în punctul 464 se stipulează că ” Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții”.

La fel oportun speței este și Raportul anual pentru anul 2017 și 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Colegiul penal rămâne solidar cu instanța de fond și în sensul respingerii argumentelor condamnatului care invocă precum că condițiile de detenție în care s-a deținut nu au fost examinate corespunzător, fiind suficiente motive descrise în plângerea depusă, or faptul dat nu s-a adeverit în sensul emiterii pe caz a soluției instanța de fond obiectiv a notat faptul, că la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în consideraţie doar criteriile principale cum ar fi: suprafaţa ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru

respectarea igienei personale, existenţa lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficienţă.

Totodată reieşind din situaţia descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, în celule fiind condiţii igienice şi sanitare rele, faţă de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenţie.

Contrar recomandărilor pre citate, studiind rapoartele prezentate de către administraţia instituţiei penitenciare Penitenciarul nr.18 Brăneşti, judecătorul de instrucţie a stabilit că, s-a prezentat o informaţie generală cu privire la suprafaţa ce revine unui deţinut în celulele în care a fost deţinut Furtuna Constantin, din care reiese suprafaţa de sub limita minimă de 4 m2, per deţinut, nefiind probată şi respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare (art.$473^3$ alin. (2) din Codul de procedură penală) obiectiv reținându-se faptul, că alegaţiile reprezentatului Penitenciarului nr.18 Brăneşti, la aceste aspecte, sunt declarative şi lipsite de suport probatoriu.

La fel, oportun speței este și ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism naţional pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, inclusiv Penitenciarul nr.11 Bălţi şi Penitenciarul nr.18 Brăneşti, sunt într-o stare deplorabilă şi sunt calificate ca condiţii inumane şi degradante.

Analizând raționamentul concluziilor deduse de prima instanță în procesul de examinare a cauzei, în raport cu materialele anexate la dosar, Colegiul penal conchide că, instanța de judecată corect a constatat faptul detenției condamnatului Furtuna Constantin în Penitenciarul nr. 18 Brănești și nr. 11 Bălți în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în perioada continuă: de la 21

martie 2022 până la 06 martie 2023, de la 20 martie 2023 până la 17 iulie 2023, de la 07 august 2023 până la 16 octombrie 2023 şi de la 06 noiembrie 2023 până la 05 februarie 2024, de la 05 februarie 2024 până la data raportului – 15 noiembrie 2024, pe o perioadă totală de 914 (nouă sute paisprezece) zile.

Colegiul observă că, cercetând calitatea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 18 Brănești și nr. 11 Bălți prin prisma celor invocate de către condamnatul Furtuna Constantin, a celor statuate în raportul prezentat de administrația penitenciarului, cât și ținând cont de concluziile prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, prima instanță temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul Furtuna Constantin s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției.

Astfel, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Furtuna Constantin pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 18 Brănești și nr. 11 Bălți în perioada constatată au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție.

Așa dar, Colegiul penal nu a identificat careva erori comise de prima instanță în procesul de calculare a perioadei constatate în privința condamnatului Furtuna Constantin de detenție a acestuia în Penitenciarul nr. 18 Brănești și nr. 11 Bălți, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În corespundere cu cele menționate, Colegiul remarcă că având în vedere că la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie, care au afectat grav drepturile condamnatului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 2 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferințelor, judecătorul just a analizat în ansamblu şi celelalte argumente invocate de către petent în plângerea depusă.

În acest sens, întemeiat s-a făcut referire la art.$473^4$ alin.(3), (4) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de fond ținând cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului Furtuna Constantin, contrar obiecțiilor acestuia întemeiat a considerat necesar de a calcula în condițiile art. $473^4$ alin. (4) Cod procedură penală (legea în vigoare la momentul examinării cauzei de instanța de fond), și a reduce pedeapsa

condamnatului cu calcularea anume a 1 zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie, cu reducerea pedepsei condamnatului Furtuna Constantin, cu 91 zile, pentru perioada de 910 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr.18 Brăneşti, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

Just și relevant de către instanța de fond a fost soluționată și chestiunea referitoare la perioada rămasă de 4 zile, calculată în condițiile art. $473^4$ alin.(4) din Codul de procedură penală, care nu a putut fi redusă, astfel corect considerându-se necesar de a o lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Cu referire la obiecțiile recurentului privind neconstatarea de către judecătorul de instrucție a perioadei aflării sale în arest preventiv, Colegiul penal relevă că perioada respectivă a fost totuși inclusă în cea constatată ca o detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, în acest sens relevante fiind prevederile legale aplicate: potrivit art. 385 alin.(5) Cod de procedură penală (lege în vigoare la momentul examinării plângerii de instanța de fond) în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se calculează în felul următor: de la una la două zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Prevederile art.$473^2$ alin.(2)-($2^5$) şi (5), art.$473^3$ alin.(3) şi art.$473^4$ alin.(1)-($5^1$) se aplică în mod corespunzător la examinarea plângerii prevenitului sau a apărătorului acestuia împotriva condiţiilor de detenţie.

La fel în temeiul prevederilor art. $473^2$ alin.(3) Cod procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

În combaterea alegațiilor recurentului Colegiul notează că relevant s-a reținut în instanța de fond și faptul, că deoarece mecanismul de calcul al reducerilor respective stabilite în art. 385 alin.(5) și $473^4$ Cod procedură penală este în esenţă identic, fără a se face deosebire în dependenţă de statutul persoanei deţinute, este inutilă stabilirea exactă a perioadei în care deţinutul s-a aflat în detenţie în calitate de prevenit si a celei în care acesta s-a deţinut în calitate de condamnat.

Colegiul penal reține că judecătorul de instrucție și-a motivat eficient soluția adoptată, reducerea instituită fiind una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre suferințele cauzate și reducerea instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, criticile părții apărării aduse în acest sens fiind apreciate nefondate, motiv pentru care urmează a fi respins recursul, cu menținerea încheierii fără modificări.

În conformitate cu art. 449 alin.(1), pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal, -

**D E C I D E :**

Respinge ca nefondat recursul condamnatului Furtuna Constantin declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 23 decembrie 2024, prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului Furtuna Constantin împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător Ghenadie Liulca

Judecători: Ludmila Iarmaliuc

Aurelia Andronache